

svět katolickými očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XVI., číslo 8

21. 4. 2019 / neprodejné

Z OBSAHU	Hippokratův misionář	04
	Rozvážnost – vlastnost charakterního člověka	08
	Hostina hříšníků	13

Foto: Ben Wicks / Unsplash

Děti jsou skutečným bohatstvím

Moje babička byla z jedenácti sourozenců, rád jsem poslouchal vyprávění o jejím dětství. Ačkoli z mého pohledu pocházela z velmi skromných poměrů, babička to tak neviděla. Nouzí prý nikdy netrpěla. Její tatínek byl dobrý hospodář, jíst vždy měli co, dokonce v neděli maso bylo pravidlem. Každý měl v rámci rodiny své pevné místo ... a samozřejmě také povinnosti. Rodina fungovala jako celek. Nejmladší sourozenci a starší prarodiče se starali o drůbež, čistotu dvora a domácnost, ti starší pak o dobytek a vykonávali těžší práce na polích. Vzájemná součinnost byla naprosto normální. Nikoho ani nenapadlo, že by jich ve jménu luxusních

bot, nových bruslí či výletu do zahraničí mělo být u večere, byť o jednoho, méně. Byla to doba, kdy muž byl ještě na počet svých dětí hrdý.

Přešlo pár let a přišel reálný socialismus. Podivný byl každý, kdo vystoupil z formátu nejvýše čtyřčlenné rodiny. Generační soužití se stalo vzácností. Socialismus, jak rychle v osmačtyřicátém začal, tak v devětaosmdesátém ze dne na den skončil. A zanechal za sebou bídu. Ani ne tak hmotnou, jako spíš morální. Nyní, po třiceti letech budování kapitalismu, se nacházíme v době, kdy statisticky v naší zemi nebylo lépe. Chrámy konzumu praskající ve švech obklopují přeplněná parko-

viště. V Chorvatsku je v létě více Čechů než Chorvatů. Stát rozhazuje, kde může. Co na tom, že je to mnohdy na dluh. Dluh, který jednou budou splácet naše děti. Které však? Ty, co se měly narodit a nenarodily? Ty, co se nám do našich plánů jaksí nevešly, na které nezbylo místo?

Ano, čím je větší životní úroveň, tím méně se děti rodí. Mám za to, že v zásadě platí: „Kdo děti nemá, možná bude žít jako král, ale umírat bude jako chudák. Kdo má ale dětí hodně, možná bude žít jako chudák, ale umírat bude určitě jako král.“

Ing. Jan Borgula, politik

Silná slova Victora Orbána: „Bud' bude Evropa křesťanská, nebo úplně upadne“

My, Maďari, žijeme zde, v Panonské kotlině, tisíce let, a chtěli bychom zde ještě dalších tisíc let zůstat a zachovat naše hranice. Chtěli bychom, aby další pokolení, naše děti a vnukové, mohla svobodně rozhodovat o svém životě, stejně jako my – řekl premiér Maďarska Victor Orbán, který představil nový sedmibodový plán války Budapeště s nelegální imigrací.

Šéf maďarské vlády zkritizoval silnými slovy europolitiky, a především Jeana Clauda Junckera, který je na čelním místě, a také Brusel za propagaci imigrační politiky. Podle Orbána by měly státy EU nezávisle v této věci rozhodovat, což znamená, že musí vzít veškerou moc rozhodovat v této věci bruselským úředníkům: „Nikdo nesmí žádný stát nutit k přijímání uprchlíků proti jeho vůli, (...) na terén Evropské unie by neměl být vpuštěn nikdo, kdo nemá u sebe platný dokument totožnosti,“ zdůraznil.

Podle Victora Orbána, by Brusel „neměl dávat více peněz organizacím amerického finančníka George Sorose“. Místo toho by měl darovat větší obnos na ochranu hranic Evropské unie.

Premiér Maďarska rovněž zdůraznil, že by se v Evropě „nikoho neměla dotýkat diskriminace“ jen proto, že je křes-

Victor Obrán. Foto: independent.co.uk

ťanem, co se bohužel na Západě stává normou. Dodal, že pokud v květnových volbách do Evropského Parlamentu zvítězí síly, kterým vadí víra v Ježíše Krista, bude to znamenat konec západní civilizace: „Budou vládcí Evropské unie pro-

imigrační nebo antiimigrační a bude dále Evropa patřit Evropanům? Odevzdá EU území multikulturalismu a kontinent obdrží dav připlouvající z jiných civilizací?“ ptal se.

niezalezna.pl

Šťěstí bez Boha?

Můžeme dosáhnout opravdového štěstí, nebudeme-li brát na zřetel Boha? Zkušenost ukazuje, že uspokojování materiálních tužeb a žádostí člověka šťastným neučiní. Jedinou radostí, která naplní lidské srdce, je skutečně pouze ta, která pochází od Boha. Potřebujeme totiž radost nekonečnou. Pak ani každodenní starosti, ani životní těžkosti nedokáží odebrat radost, která se rodí z přátelství s Bohem.

Benedikt XVI.

Požehnané Velikonoce přeje
redakce RC Monitoru

SLOVO BISKUPA

Benedikt XVI. o krizi v církvi

Obsáhlý text Benedikta XVI. reaguje na summit předsedů biskupských konferencí o ochraně nezletilých a děkuje papeži Františkovi za jeho svolání. Joseph Ratzinger byl již za pontifikátu Jana Pavla II. jako prefekt Kongregace pro nauku víry a později na Petrově stolci iniciátorem rozhodnější aplikace morálních principů a předpisů kanonického práva na případy sexuálních deliktů, spáchaných členy duchovenstva.

V textu podává Benedikt XVI. pro německý měsíčník *Klerusblatt* nelitostnou teologickou analýzu příčin skandálního šíření zmíněných deliktů v řadách duchovenstva. Zveřejnil ji německý a také vatikánský internetový zpravodaj *Vatican News* a italský deník *Corriere della Sera*. Benedikt XVI. rozčlenil svoji analýzu na tři části.

V první mluví o sociálním kontextu, tzv. sexuální revoluci z 60. let minulého století, která pedofilii podává jako „přípustnou, ba vhodnou“. Do této doby – poznamenává emeritní papež – spadá úbytek povolání ke kněžství, mimořádný nárůst počtu kněží odcházejících z duchovenského stavu a zároveň kolaps katolické morální teologie, která podléhá pokušením relativistických tendencí, podle nichž nic není absolutně dobré, ani absolutně zlé. Sem spadá tzv. *Kolínská deklarace* patnácti katolických teologů z roku 1989, která „protestovala proti církevnímu magisteriu a proti papeži Janu Pavlu II.“ Ten reagoval encyklikou *Veritatis splendor*, jež potvrzuje, že určité „vnitřně špatné skutky nikdy nemohou být dobré“. V některých oblastech morální teologie – poznamenává dále Benedikt XVI. – se však rozmohla teze, že církev nemá a nemůže mít vlastní morálku. Tato teze radikálně zpochybňuje autoritu církve na poli etiky a nutí ji mlčet právě tam, kde je ve hře rozdíl mezi pravdou a lží.

V druhé části textu mluví emeritní papež o konsekvencích tohoto procesu na poli kněžské formace a rekapituluje odpověď církve. „V některých seminářích vznikaly kluby homosexuálů, které vystupovaly více či méně otevřeně. [...] Svátý stolec o těchto problémech věděl, ne však dopodrobna. ... Koncilní citění bylo de facto pojímáno jako kritický či negativní postoj k dosavadní tradici, která měla být nyní nahrazena

Emeritní papež Benedikt XVI. Foto: svet.sme.sk

novou a radikální otevřeností vůči světu, což vedlo až ke zrodu jakési nové, moderní „katolicity.“ Benedikt XVI. zdůrazňuje, že otázka pedofilie se stala palčivou teprve v druhé polovině 80. let a řešila se nesměle a pomalu. Dbalo se především na práva obviněných, jejichž odsouzení bylo takřka nemožné. Proto byla ve shodě s Janem Pavlem II. udělena kompetence nad sexuálním zneužitím nezletilých Kongregaci pro nauku víry, aby bylo možno kanonicky a účinně dosahovat uložení maximálního trestu, totiž zbavení duchovenského stavu. Někdy však docházelo k prodlevám, které bylo třeba odstranit, a proto papež František musel pokračovat v dalších reformách.

Třetí část textu začíná Benedikt XVI. položením poněkud dramatické otázky, co dělat v nynější situaci: „Máme vytvořit nějakou jinou církev, abychom věci napravili? Tento experiment už byl uskutečněn a selhal,“ odpovídá. „Jedině láska a poslušnost k našemu Pánu Ježíši Kristu mohou nadále ukazovat novou cestu.“

„Právě Ježíš přirovnal církev jednak k poli, kde je zaseta pšenice i koukol, a jednak k rybářské síti, která zahrnuje ryby dobré a špatné. Pole stále zůstává Božím polem a síť obsahuje Boží úlovek. V každé době existoval nejen koukol a špatné ryby, ale také pšenice a dobré ryby. Hlásat jasně a v rovné míře obojí není falešná apologetika, ale nezbytná služba pravdě.“

Vatican News

V každé události dějin spásy třeba hledat dvě roviny: jednu objektivní a jednu subjektivní, které spolu souvisí, ovlivňují se, ale je je třeba i jasně odlišovat. Objektivní představuje to, co se skutečně odehrálo, proč se odehrálo a za jakých okolností se odehrálo. To se studuje, píšou se o tom vědecké práce... Ale nevyhnutelně se s tím nemusí spojovat i subjektivní víra. Subjektivní rovina vždy zasahuje osobnost jednotlivého člověka a nutí ho (většinou svobodně) zaujmout vlastní postoj: uznávám to, věřím tomu, něco to pro mne znamená, budu si z toho brát poučení, budu se tím řídit, ovlivní to celý můj život... Takto se to může stupňovat. Nabízí se celá, skoro nevyčerpatelná, paleta možností, jaký postoj k událostem dějin spásy zaujmeme. Od čeho závisí, pro kterou z nich se rozhodnu, anebo kterou si z nich vyberu?

Vždy tam rozhodující úlohu hraje svoboda člověka. Jenže – a na to často zapomínáme – svou svobodu můžeme též svobodně a vědomě omezovat, či ztrácet. Důvod? Vždy je to komplex důvodů. Nemůže být – a nikdy ani není – k tomu jen jediný důvod. Je to tajemství.

A jaký postoj zaujmeme k největší a rozhodující události dějin spásy: k vzkříšení Ježíše Krista? Na čem to závisí? Od nějakých dějinných, vědeckých, historických důkazů, nebo od něčeho jiného? Někteří říkají, že mají osobní vztah s Ježíšem. Tady musíme být opatrní, protože „osobní vztah“ může mít rozličné podoby. Není totiž osobní vztah jako osobní vztah. Osobní vztah má i velitel v nějaké vojenské jednotce, kde nadřízený rozkazuje a podřízený jen zřídkka s radostí poslouchá. Ne, o takový vztah se nejedná, i když někdy zpočátku to ve světě jinak ani nejde. Závisí to na duchovní vyspělosti nejen podřízeného, ale mnohdy i světského (nebo duchovního) nadřízeného. Jde ale vždycky na prvním místě o vztah lásky a dobrovolné poslušnosti Boží vůli, k čemuž máme – a určitě i chceme – celý život směřovat.

+Ladislav Hučko

Mons. ThDr. RNDr.
Ladislav Hučko, CSc.,
apoštolský exarcha
řeckokatolické církve

HIPPOKRATŮV MISIONÁŘ

Koncem minulého roku v Brně zesnul kněz a lékař P. MUDr. Jan Palacký SJ, člen řeholního společenství Tovaryšstvo Ježíšovo. Na Moravu se tento jezuita vrátil po mnoha letech služby v převážně exotických zemích. Touha pomáhat lidem u něj přetrvávala od mládí do pozdního věku. Jeho mladistvé sny o misiích v Rusku sice zůstaly nenaplněny, na druhou stranu působení na Madagaskaru, v Bolívii a v Albánii jeho kněžský apoštolát i medicínskou praxi naplnilo vrchovatě.

Jan Palacký se narodil 21. 12. 1937 v Brně. Brzy po narození Jana rodina Palackých přesídlila do Uherského Hradiště, kde se otec Jana Alois Palacký (1906–1976) stal primářem v místní nemocnici. I díky němu se uherskohradištská klinika stala jedním z center české pediatrie. Svého otce kněz v publikaci *Štafeta – Vzpomínky z misíí* (2017) přibližuje s humorem: „Už od dětství jsem obdivoval, jak se tatínek v nemocnici snaží pomáhat trpícím. Buňky jsem ovšem mohl zdědit i po mamince, která byla lékárníci. Tatínek býval svou prací někdy pohlčený až moc, většinu praktických věcí jsme museli řešit s maminkou. Stalo se třeba, že nás všechny děti naskládal do vany, pak odběhl do nemocnice k nějakému případu a na nás úplně zapomněl.“

Jan Palacký v Uherském Hradišti prožil dětství a při našem společném setkání v roce 2013 živě vzpomínal na tehdejší kolorit slováckého maloměsta. Vyprávěl o době německého protektorátu, o praktikách nacistické mládeže, o bujícím antisemitismu i o pokusech o místní odboj. Vzpomínal, jak na základních školách vypomáhala řada profesorů z uzavřených vysokých škol, protože tehdejší vzdělávání mělo i na nižších stupních mimořádnou úroveň. Pamětník však nezapomněl zmínit ani poválečné retribuční pomstu na poražených Němcích. Ostatně právě tehdy bylo na nádvoří uherskohradištské věznice vykonáno nejvíce exekucí v historii žaláře.

V souvislostech událostí následujících po roce 1948 poukazyval na složi-

P. Jan Palacký SJ. Foto: Přemysl Fialka

tu situaci rodiny, která byla katolicky orientovaná: „Moji rodiče byli oba věřící, ale tatínek se k víře propracoval až později, i díky mamince a jejím přátelům, jakými byli básník Jan Zahradníček nebo spisovatel Jan Čep. Předtím byl spíše levicově orientovaný, takže když se pak stal věřícím lékařem, konvertitou, který vede své děti ke křesťanství, přáteli se s „nebezpečnou“ katolickou elitou a je oblíbený mezi kolegy i pacienty, komunistickému režimu se to vůbec nelíbilo. V roce 1958 ho vyhodili z nemocnice,

dělal pak dětského obvodního lékaře v Kunovicích.“

Rozhodnutí

Z tehdejšího postavení rodiny Palackých plynula určitá omezení včetně nemožnosti dětí jít studovat na některé typy středních škol, o studiu vyšším nemluvě. K zájmu o medicínu se Jan Palacký dostal nejen díky otcově příkladu, ale také díky studiu na zdravotnické škole v Ostravě – Vítkovicích. Tam se mohl naučit latinsky, což byl dobrý základ pro pozdější studium teologie. Kvůli němu uvažoval o odchodu do emigrace, ale při průzkumném výslapu do pohraniční zóny byl v lednu 1956 u Břeclavi zatčen a posléze coby mladistvý odsouzen k několika měsíční-

Předtím byl spíše levicově orientovaný, takže když se stal věřícím lékařem, konvertitou, který vede své děti ke křesťanství, komunistickému režimu se to vůbec nelíbilo.

Venkovská nemocnice v bolivijském San Francisco de Moxos (90. léta). Foto: archiv autora

mu trestu odnětí svobody. Ze znojemské věznice nejdříve putoval k výslechům na brněnský Cejl a zbytek trestu si odseděl v uherskohradištském žaláři.

Během práce v mařatickém podniku Fruta se rozhodnul pro duchovní povolání: „Pracoval tam jeden scholastik, bývalý jezuita Josef Vagunda, který se rozhodnul kvůli své lásce s řádem skončit a vstoupit do manželství. Ale leželo mu na srdci, aby místo sebe našel náhradu. Doma, kam mě pozval, měl vystavenou fotografii se svou snoubenkou, ukazoval mi ji a přitom říká: víš, já v tom nemůžu pokračovat, chci si založit rodinu, ale ty můžeš převzít štafetu po mě.“ Od té doby se mladý Jan tajně připravoval v rámci tajných řádových struktur.

Když byl v 60. letech proveden zátah proti jezuitům působícím v ilegalitě, Jan Palacký byl spolu s dalšími řeholníky zatčen a odsouzen. Ovšem později se i na něj vztáhla amnestie, díky které byl z vězení propuštěn. V 60. letech se mu dařilo dojíždět k jezuitům do polského Krakova, kde mohl studovat filosofii. Připravoval se tak na odchod do Říma, kde hodlal

dostudovat, stát se knězem a započít misijní činnost, po které léta toužil.

Do Itálie se zavčas dostal v roce 1968. Nastoupil teologická studia na Gregoriánské univerzitě a hodlal studovat ve východním institutu Collegium Russicum. Jeho přání odjet na misie do Sovětského svazu však nebylo vyslyšeno. Jan Palacký byl vysvěcen v roce 1971 a poté projevil zájem pokračovat studiem medicíny. V politicky vyhrocené atmosféře 70. let však bylo propojení duchovní a lékařské služby problematické. Nepřály mu ani levicoví radikálové ani část katolického kléru: „Itálie tehdy zažívala tzv. olovená léta, kdy byl zavražděn křesťansko–demokratický premiér Aldo Moro, vzrůstající se levice neviděla ráda, že jim tam nějaký ‚kněžour‘ studuje na medicínu. Kněží byli pro změnu pohoršeni, že bych mohl studovat takovou tělesnou disciplínu, nedej bože snad i porodnictví!“

První misionářské zkušenosti

Jan Palacký si přesto díky sveřeposti a silné touze prosadil své. Lékařský di-

plom nakonec získal. Coby kněz a doktor medicíny tak mohl být v polovině 80. let konečně vyslán na misie. Poslali ho na ostrov Madagaskar. Tam působil na jezuitské misijní stanici a ve venkovské nemocnici. Na pastorači měl však času málo, prioritou byla záchrana životů a léčba zdravotně zanedbaných domorodců. Komplikace nastaly poté, když se zjistilo, že se misionář pravděpodobně nakazil tuberkulózní formou lepry. Po třech letech tak Palackého madagaskarská mise musela skončit.

Vzdát se misijní činnosti však jezuita nechtěl, a tak mu v závěru 80. let přišla vhod nabídka služby v jihoamerické Bolívii. Tam měl působit v osadě ležící sice v hloubi deštného pralesa, ale zároveň v dostatečné nadmořské výšce bránící šíření komárů. Ve složitých podmínkách se podařilo Janu Palackému zřídit lékařskou ambulanci. Na rozdíl od působení v Madagaskaru byl však na medicínskou práci sám, a tak byla bolivijská misie náročná. Sociální situace v odlehlém regionu přitom byla složitější, než čekal. Vypovídající byl i nízký průměrný věk dožití zdejších obyvatel. O tamním koloritu plném protikladů vypovídá i tato misionářova knižní vzpomínka: „Přestože tam téměř každá vesnice nesla jméno nějakého svěťce, při pojmenování

Snažil jsem se je přesvědčit, aby nedávali jména historických gaunerů, ale vybrali si nějaké pořádné křesťanské jméno.“

Přijel do země původně křesťanské, ze které se stala země převážně muslimská. Desetiletí komunistické diktatury pak v Albánii zasel semeno ateismu, který se vymezoval hlavně vůči křesťanské menšině.

vlastních dětí se tímto pravidlem rodiče příliš neřídili – dávali jim jména jako Stalin, Lenin, Hitler... Takže jsem vždycky před křtem uspořádal vyučování, kde jsem se je snažil přesvědčit, aby nedávali jména historických gaunerů, ale vybrali si nějaké pořádné křesťanské jméno.“

Léčit musel nejen místní domorodce ale občas také sebe. Díky televiznímu pořadu *Z očí do očí*, kam ho v 90. letech pozval Antonín Přidal, se o působení Jana Palackého dozvěděl širší okruh lidí a do bolivijské misie se mu začali hlásit dobrovolníci. Přibývalo i věcné a materiální podpory nejen z Evropy, ale i od bolivijské vlády. I díky tomu mohl páter Palacký lékařskou stanicí v San Francisco de Moxos rozšířit o několik lůžek a založit tak skromné zázemí pro venkovskou nemocnici: „Tu malou nemocničku jsme měli hned vedle kostela, přes dvůr, takže se třeba přihodilo, že mě odvolali k akutnímu případu i během mše. Odběhl jsem rovnou tak, jak jsem byl v kněžském rouchu, oživit pacientku se zástavou srdce a když se mi to podařilo zase jsem se vrátil – počkali na mě patnáct dvacet minut a pak se zase

pokračovalo v bohoslužbě. Ta žena pak z nemocnice bez poděkování uprchla i se svými příbuznými, i takové případy se stávaly...“

Albánská misie

Pro misionářův organismus byl dlouholetý pobyt v podmínkách deštného pralesa velkou zátěží a negativně poznamenal jeho už tak pošramocené zdraví. I z toho důvodu se kněz v roce 2004 vrátil do Evropy, přesněji do jihoitalské Neapole, kterou si zamiloval a považoval za nový domov v emigraci; v této jihoitalské metropoli v souhrnu prožil 12 let.

Roční působení v Albánii bylo pro řeholníka též do jisté míry exotickou misí. Přijel do země původně křesťanské, ze které se v područí Osmanské říše stala země převážně muslimská. Desetiletí komunistické diktatury pak v Albánii zasel semeno ateismu, který se vymezoval hlavně vůči křesťanské menšině. Právě té se snažil vypomáhat páter Palacký: „V Albánii vidím naději v odkazu Matky Terezy, která pocházela z Tirany a je tam ve velké oblibě a účte, jmenuje se po ní kdeco. Její služba může lidi stále oslovit. Snad to bude taky

tlak muslimů, co nás donutí se zavčas vzpamatovat a postavit se pevně na náš křesťanský základ, vidím zde naději v zemích bývalého východního bloku, pokud by se semkly. To už by byla síla, se kterou se dá tomu muslimskému tlaku odolat.“

Stárnoucí jezuita se později podvolil nabádání svých představených a v roce 2011 se natrvalo vrátil do své vlasti. Setkat se s ním bylo možné především v brněnském Hospici sv. Alžběty, kde našel potřebné zázemí a vypomáhal s duchovní službou. Právě tam jeho bližní zaznamenali řeholníky vzpomínky, které v roce 2017 vydali v útlé knize nazvané *Štafeta s podtitulem Vzpomínky z misíí*. V roce 2017 misionář obdržel Cenu Celestýna Opitze za celoživotní působení v kněžské službě a lékařskou a ošetrovatelskou pomoc lidem v misijních oblastech. P. Jan Palacký zesnul 31. 12. 2018. Jeho tělo bylo uloženo do řádové hrobky Tovaryšstva Ježíšova u brněnského kostela Nanebevzetí Panny Marie.

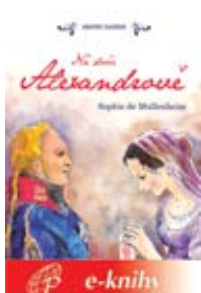
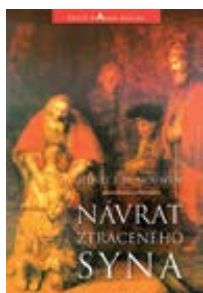
Petr Slinták

Petr Slinták,
publicista

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Henri J. M. Nouwen: Návrat ztraceného syna

Rembrandtovo zpodobení známého evangelního příběhu inspirovalo Henriho Nouwena k úvahám nad jednotlivými dramatickými momenty podobenství.
Brož., 200 s., 229 Kč

Sophie de Mullenheim: Na dvoře Alexandrově

Ve třetím díle se sestry konečně potkají, ale jen na krátký čas, neboť je potřeba postarat se o malou Marii, jejíž život je ohrožen. Příběh tentokrát zavede čtenáře až do Ruska na carský dvůr.
E-kniha, 162 Kč

DODATEK K PORTRÉTU OTCE JANA PALACKÉHO SJ

P. Jan Palacký SJ (uprostřed). Foto: Martin Štecher / Člověk a víra

Otce Jana Palackého jsem měl možnost osobně poznat, a to od jeho pobytu v Brně přibližně od roku 2011. Pravidelně chodil na setkání řeckokatolických kněží a vždycky, když byla možnost, i koncebroval ve východním ritu. Sám to zdůvodňoval tím, že vždyť on byl vysvěcen v Římě ve východním ritu řeckokatolickým ruským biskupem Katkovem (Apollon Vladimirovič Katkov; Irkutsk, 26. říjen 1916 – Anzio, 18. září 1995). Do zahraničí se dostal v roce 1968 a zůstal tam 43 let. V Římě dokončil své teologické studium a 21. 11. 1971 vysvěcen v kostele sv. Antonína Poustevníka na kněze v byzantsko-slovanském obřadu vzpomínaným biskupem.

Jeho vztah k východnímu obřadu nebyl náhodný. Velkým vzorem mu byli i nejznámější čeští znalci východního ritu, kardinál Tomáš Špidlík a profesor

Jiří Novotný. Připravoval se na misie do Ruska, co se mu však nespínilo. Po svěcení pracoval jako nemocniční kaplan v jedné z největších nemocnic v Neapoli. Pomáhal duchovně, ale zatoužil pomáhat i tělesně. V té době se mu podařilo vystudovat medicínu na univerzitě v Neapoli.

Pak několik let působil na Madagaskaru a chvíli v Barceloně. Pak byl vyslán do nejchudší země světa, do deštných pralesů v Bolívii. V letech 2006–2007 sloužil v Albánii jako duchovní ve východním ritu a současně jako dětský lékař.

Poslední čtyři roky svého pobytu v zahraničí sloužil otec Jan Palacký ukrajinským řeckokatolíkům v Neapoli. V křesťanském časopise Ukrajinců v Itálii „Do svitla“ vzpomínají neapolští řeckokatolíci s vděčností na jeho obětavou pastorační službu.

V roce 2010 po třiačtyřicetileté emigraci se vrátil otec Jan Palacký do vlasti, do Brna. Od té doby prakticky až do odchodu na věčnost věrně vypomáhal v Řeckokatolické farnosti svatého Josefa v Brně. Sloužil, zpovídal, jezdil na poutní slavnosti a koncebroval při poutních svatých liturgiích (Velehrad). Pokud mu to dovolovalo zdraví koncebroval prakticky každou neděli, během svátku a každý den v týdnu. V řeckokatolickém farním společenství také oslavil svoje kněžská i životní výročí. I přes vážný zdravotní stav jeho velkým přáním bylo vrátit se do Itálie nebo působit přímo na Ukrajině a rozšířit tak nevelký počet ukrajinských jezuitů. Ale vždy říkal: „Pokud to bude Boží vůle.“

Měl velmi dobrou povahu a dokázal se ihned s každým spřátelit. Všichni, co jsme ho znali, vzpomínáme na něho s velkou úctou. Byl vzdělaný, inteligentní, moudrý člověk, který dokázal dávat velmi dobré rady do života. Byl i velmi skromný a pokorný, připravený pomáhat lidem bez ohledu na sebe.

Jedna farnice si to ke konci jeho životní dráhy uvědomila a řekla: „Žije mezi námi poklad, a my o tom ani nevíme.“ Dokonce prý došlo na jeho pohřbu i k takové situaci, že někdo nevěděl, jestli se má modlit za něho, nebo k němu. Je to skutečně krásné svědectví. U mnoha lidí, žel, si jejich kvality uvědomíme, až když nejsou mezi námi. A myslím, že to je i případ otce Jana Palackého. Byl nenápadný, žil nenápadně, ale zanechal nesmazatelnou stopu; v Brně určitě mezi řeckokatolickými věřícími.

+Mons. Ladislav Hučko

ThDr. RNDr. Ladislav Hučko, CSc.,
apoštolský exarcha řeckokatolické církve

Vždy říkal: „Pokud to bude Boží vůle.“

ROZVÁŽNOST – VLASTNOST CHARAKTERNÍHO ČLOVĚKA

Představujeme 28 vlastností (ctností), kterými je budován dobrý lidský charakter, jak je přednášel pro mladé v Univerzitním pastoračním centru v Bratislavě kněz P. Milan Bubák SVD.

Nejlépeším způsobem, jak lidi učit morálce, jsou příběhy. Filosofická pojednání o ctnosti nebo suché definice u většiny lidí nezabírají. Je jen málo těch, kteří jsou schopni objevit poučení pro svůj osobní růst z přísně intelektuálního přístupu k morálce. Příběhy zabírají u většiny. Mohou mít různé formy.

Jednou z nich jsou příklady ze života vážených a uznávaných lidí. Hlavně když už jsou po smrti, neboť až smrt je korunou moudrosti jejich života. Je tu však i jiná forma: podobenství, bajky, pohádky a lidové pranostiky. Ty zasahují naše nitro nehlouběji. Do této kategorie patří i opera. Říká se, že opera je – pro ty, kteří mají smysl pro tuto speciální formu umění – nástrojem s velkými možnostmi šíření myšlenek a to proto, že je to syntéza mnoha umění: zpěvu, instrumentální hudby, dialogu, poezie, herectví, jeviště, kostýmů a režie. Zvláště vhodnou pro zprostředkování morálních poselství je tzv. „velká opera“. Její projev má často až neodolatelnou sílu.

Operní série tragédií

Opera „Trubadúr“ od Giuseppe Verdiho je typickým příkladem velké opery. Její příběh se skládá ze série tragédií, které jsou výsledkem předpojatých, nerealistických, neověřených a nikdy nezkoumaných postojů lidí vůči sobě navzájem, což je pak vede k činům, které jsou zcela nesmyslné, s hroznými následky.

Děj opery je zasazen do 15. století, do Aragonie, v době rozkvětu trubadúrů, potulných hudebníků. Hrabě z Luny odsoudí cikánku k upálení na hranici na základě fingovaného obvinění. Očarovala prý jeho dva syny a ti onemocněli. Žena se stala obětí jeho předsudků i pověřivosti. Když umírá, zapřísahá svou dceru Azucenu, aby ji pomstila. Dcera

Karl Jacob Wilhelm Huhn: Mladá cikánská žena s tamburinou (1870)

Prvotní nesmyslné posouzení ženy uvolní řetěz dalších nesmyslných skutků.

poslechne, unese mladšího hraběcího syna a chce jej hodit do rozpálené pece ve chvíli, kdy dohořívají plameny hranice, kde zemřela její matka. V jejím nitru se odehrává konflikt: jednak v ní rezonují slova matky „Pomsti mne!“. Na druhé

straně cítí velké výčitky svědomí kvůli tomu, co chce udělat. Výsledkem tohoto jejího zmateného myšlení je, že do pece místo hraběcího syna hodí své vlastní dítě, které má v té chvíli rovněž při sobě, a to shoří.

Inteligence je schopnost vybrat si ze svých vědomostí ty pravé. To je úžasný dar a není mnoho těch, kdo jej kultivují.

Azucena je zdrcená, když si uvědomí, co provedla. Rozhodne se, že si hraběcího syna nechá a že jej bude vychovávat. Až nastane pravý čas, vykoná skrze něho pomstu na jeho rodu. Manrico dospěje v muže, je z něj silný, schopný a urostlý mládenec. Jednou vyhraje určitou soutěž. Krásná princezna Leonora jej korunuje jako vítěze a ti dva se do sebe zamilují. Manrico noc co noc přichází jako trubadúr zpívát zamilované písně pod okna své milované.

Jsi pomstěna, matko!

Láska mezi Leonorou a Manricem patří do vyššího, mnohem lidštějšího řádu věcí než je pomsta a hněv, které zaslepují lidi tak, že nejsou schopni vidět podstatu svých sebedestruktivních skutků. Když Leonoru lživě informují, že Manrico padl v boji, rozhodne se vstoupit do kláštera. Avšak právě ve chvíli, kdy se chystá skládat věčné sliby, Manrico přichází do kláštera a odvede si ji. To samé plánuje i jeho starší bratr a rival, nyní již hrabě.

Hrabě chytí Azucenu, obviní ji z vraždy svého mladšího bratra a odsoudí ji k trestu smrti upálením na hranici. Manrico spěchá, aby ji zachránil, ale hrabě jej nechá uvěznit a odsoudí k trestu smrti. Leonora nabídne, že se za hraběte provdá, ale jen když Manrica propustí. Když hrabě její nabídku přijme, požije déle působící smrtelný jed. Leonora umírá a s posledními slovy na rtech se loučí s Manricem: „Raději si přeji zemřít blízko tebe než žít s jiným ženichem!“ Rozzúřený hrabě poruší přísahu a Manrica dá popravít. Azucena využije příležitosti a vykoná dávno slíbenou pomstu: sdělí hraběti, že právě nechal zavraždit vlastního bratra. „Obětí byl tvůj bratr. Jsi pomstěna, ó matko!“

Hrabě je zcela zničen. I on, podobně jako kdysi Azucena, nevědomky zmasakroval vlastní krev. Když si uvědomí, že už nikdy nedojde pokoje, prokleje svůj život, osud, který je horší než smrt.

Předsudky se strašnými důsledky

Trubadúr je velkolepá opera. Je to však i silná hra o morálce. Hrabě z Luny, šlech-

tic, pokládá Azucenu matku, cikánku, za podřadný typ lidské bytosti, jejíž pouhá přítomnost by mohla být jeho synu nebezpečná. Toto absurdní zaškatulkování této ženy, které se v běžné řeči označuje jako předsudek, spustí lavinu smutných a tragických událostí se strašnými důsledky. Prvotní nesmyslné posouzení ženy uvolní řetěz dalších nesmyslných skutků.

Nerozváženost (zbrkllost) je činnost, která nepřemýšlí o následcích. Každé lidské rozhodnutí musí být podloženo zcela určitými mezníky, poznáním, které upozorní, zda skutek bude v souladu se spravedlností, odvahou a strízlivostí. Tuto trojici ctností ještě probereme v souvislosti s rozvážeností (uvážeností) několi-krát, protože jde o čtyři tzv. kardinální ctnosti, ač jejich názvy budou zde poněkud jiné, než se běžně užívají.

Nejpodstatnější chybou při nerozváženosti (neuváženosti) je, že je založena na velmi omezeném vidění věcí a na zoufalém nedostatku důležitých a realistických informací. Jedno i druhé je důležité. Omezené vidění působí jako klapky na očích koně. Vidí jen jedním směrem. Člověku to mohou způsobit jeho předsudky nebo silné vášně, např. vztek, žádostivost nebo žárlivost. Nedostatek informací je jak jízda autem v noci bez světel. To je nerozváženost. Stejně nerozvážená (zbrklá) – v mravním smyslu – je činnost bez světla rozumu. Zkratka „rozvážený člověk dává pozor na svůj krok“ (přís.14,15).

Hrabě z Luny se choval nerozváženě (nerozumně, neuváženě), když své činy založil na přesvědčení (lépe předsudku), že cikánka už jen proto, že byla cikánka, nějak nakazila jeho syna. Když ji nechá popravít, je zcela samozřejmé, že to spustí reakci. Její dcera cítí povinnost pomstít se. Ovšem její neuvážený hněv opět vede ke slepotě, která vede k další zbrkllosti (nerozváženosti) a dál k neustálým výčtkám svědomí a ještě silnější touze po pomstě. V jak velkém kontrastu je však v opeře láska Manrica a Leonory stejně jako láska, která vyrostle mezi Manricem a Azucenou (přes jejich rozdílný společenský původ)! Rozdíl mezi nimi je jako

TRADICE OTCŮ

Z velikonoční homilie biskupa Melitona ze Sard: Velikonoční zvěstování Krista

Pochopte, nejmilejší: velikonoční tajemství je nové i staré; věčné i časné; pomíjivé i nepomíjivé; smrtelné i nesmrtelné.

Staré je podle Zákona, nové podle Slova; časné je svou předobrazností, věčné svou milostí; pomíjivé je v obětování ovce, nepomíjivé v životě Páně; smrtelné je v jeho pohřbení, nesmrtelné v jeho zmrtvýchvstání.

Zajisté jako ovce byl veden na porážku, a přece nebyl ovce; a jako němý beránek, a přece nebyl beránek. Předobraz totiž pominul a objevila se pravda: místo beránka Bůh a místo ovce člověk. A v člověku Kristus, který vše spojuje.

Obětování beránka, slavení Velikonoc i všechno, co je psáno v Zákoně, mělo tedy za cíl Ježíše Krista. Kvůli němu se dalo všechno v Zákoně starém a ještě více v řádu novém.

Vždyť Zákon se stal Slovem a Starý se stal Novým, přitom oba vzešly ze Siónu a z Jeruzaléma. Prikázání přešlo v milost a předobraz se změnil ve skutečnost: beránek v Syna, ovce v člověka a člověk v Boha.

Ačkoli byl Bůh, vzal na sebe Pán podobu člověka a trpěl místo trpícího, dal se spoutat místo zajatce a odsoudit místo viníka. Byl pohřben místo pohřbeného, ale vstal z mrtvých a mocným hlasem zvolal: *Kdo mě odsoudí? Ať přistoupí ke mně.* Já jsem odsouzeného osvobodil, já jsem vrátil život mrtvému, já jsem vzkřísil pohřbeného. Kdo mi může odporovat? Já jsem Kristus, říká, jsem ten, který zničil smrt, slavil vítězství nad nepřitelem a rozdrtil peklo. Siláka jsem spoutal a člověka vytrhl do nebeských výšin. Já, říká, já jsem Kristus.

Pojďte tedy, lidé všech národů, svázání hříchů, a přijměte odpuštění těch hříchů. Vždyť já jsem vaše odpuštění, já jsem spasitelná velikonoční oběť, já jsem beránek za vás obětovaný. Já jsem vaše očistění a váš život; já jsem vaše světlo a vaše spása. Já jsem váš král. Pozvednu vás do nebeských výšin, vzkřísím vás k životu a ukáži vám Otce, jenž je na nebesích; svou pravici vás znovu pozvednu.

Václav Hollar: Liška a vrána

Chytrost však není morální ctností. Člověk může využít chytrosti, aby se vyhnul nějaké mravní povinnosti.

rozdíl mezi neřestí a ctností. Ač platí zásada, že láska a ctnost mají moc vzdálit člověka od vnitřní zkaženosti a neřesti, toto se v tragédii, která se odehrává v opeře Trubadúr, nestalo.

KOMENTÁŘ

Rozvážnost (rozumnost, uváženost) je podle *Katechismu katolické církve* kormidelníkem ctností (*auriga virtutum*), neboť řídí ostatní ctnosti tím, že jim určuje normu a míru (čl. 1806). Ovládá, kormidluje totiž všechny ostatní ctnosti – hlavně ctnosti kardinální (nejdůležitější, největší, nejvýznamnější) – spravedlnost, odvahu a střízlivost a vede je správným směrem. Naneštěstí, jak se často stává u většiny ctností, ani tato nej eminentnější forma a matka všech ctností není správně chápána.

Rozvážnost (rozumnost, uváženost) se často plete s „chytrostí“. Chytrost však není morální ctností. Člověk může využít chytrosti, aby se vyhnul nějaké mravní povinnosti. Může se „vychytrale“ vyhnout některým situacím anebo se např. nevyjádřit v případech, kdy je povinen to udělat kvůli spravedlnosti, odvaze a střízlivosti. Chytrost v tomto smyslu se spíše může podobat zbabělosti než skutečné rozvážnosti (rozumnosti, uváženosti), která předpokládá odvahu. Rozvážnost (rozumnost, uváženost) nemá nic společného ani s taktizováním, diplomacií, vychytralostí a mazaností. To jsou strategické vlastnosti a v jádru nesouvisí s morálkou. Zločinec si např. bez nich neporadí, když chce oklamat autoritu a utéci z vězení.

Rozvážnost se může někdy zaměňovat i s inteligencí anebo s tím co angličtina vy-

jadruje termínem „common sense“ (zdravý úsudek). Podle definice „inteligence je schopnost vybrat si ze svých vědomostí ty pravé na pravém místě a v pravý čas“. To je úžasný dar a není mnoho těch, kdo jej kultivují. Inteligence však nemusí být nutně rozvážností. I zde může jít o taktizování. To, co si v dané chvíli vyberu, může být hodnoceno z pozice prospěchu, výhod nebo abych se neztrapnil, nikoli abych měl na mysli „objektivní dobro“.

Rozvážnost (Uváženost) je schopnost být prozíravý a rozhodný v činech, aby se s její pomocí proměnilo poznání skutečnosti na nastolení dobra. Tedy: člověk posoudí situaci, pozná její zákoutí i detaily, pasti a výhody, stejně tak pravidla a ideály a na základě toho všeho se vydá uskutečnit dobrý cíl. Je nutné zdůraznit, že cíl musí být skutečně dobrý a dobré musí být i prostředky.

Výjimečně náročná ctnost

I o tom je rozvážnost. Rozvážnost zhodnocuje, zvažuje a monitoruje vše: nejen začátek a konec akce, nejen její motiv a cíl, nejen její skrytý smysl a význam, ale celý její průběh. Například rozhodnutí oženit se s tou pravou ženou v pravé chvíli vyžaduje vysoký stupeň rozvážnosti. Člověk by neměl jít do manželství naslepo. Jde tu však o mnohem víc: člověk, který má dostatek znalostí, zda je vhodné v jeho situaci učinit závažné rozhodnutí o manželství, musí se otevřít i pro všechny další změny, které manželství nevyhnutelně přinese do jeho života ve smyslu spravedlnosti, odvahy a střízlivosti (zdrženlivosti). Když se člověk řítí do manželství nerozvážně, určitě není připraven být k manželce spravedlivý (protože jí patří celý: on, jeho čas, jeho životní prostor a všechno ostatní, co intenzivní manželský vztah zahrnuje), ani střízlivý (zdrženlivý) (když bude nutné ovládat své chutě a choutky, touhy a přání, které s manželstvím nesouvisí nebo jej přímo ničí), ani aby byl odvážný, když přijdou v životě těžkosti a on bude muset často se strachem a úzkostí učinit nezbytné kroky. Rozvážnost (rozumnost, uváženost) je ctnost výjimečně náročná, protože musí předvídat potřebu dalších následných ctností.

Opakem rozvážnosti je nerozvážnost (zbrkllost). Ta má však dvě podoby. Jed-

Příběhy zabírají, třeba příklady ze života vážených a uznávaných lidí. Hlavně když už jsou po smrti, neboť až smrt je korunou moudrosti jejich života.

nou je zbrkllost, lehkomyšlnost a doslova kaskadérství. Druhou je nerozhodnost, váhavost a prokrastinace (nekonečné odkládání věcí na později). Rozvážnost (rozumnost, uvážlivost) vyžaduje znalost faktů a současně vyžaduje, aby se člověk podle toho i rozhodl. Jsou lidé, kteří se k „pohybu“ nikdy nedokopou. Čekají na okamžik, kdy budou mít úplnou jistotu. Když je povzbuzujete a nabádáte, aby se konečně hnuli, argumentují rozvážností. „Člověk přece musí být rozvážný. Nemůže se bezhlavě hrnout do rizika a nejistoty“, řeknou vám. Avšak člověk, který si myslí, že nerozhodnost je moudrou cestou k jistotě, nerespektuje to, co rozvážnost skutečně obsahuje. Prufrock, který se v jedné hře od Thomase S. Eliota táže: „Mám být tak drzý, abych zničil vesmír?“ je člověkem nikoli rozvážným, ale psychicky utlumeným. Další Eliotova postava, Sweeney, jenž se neustále hrne do věcí bez rozmyšlení, je symbolem nezodpovědné nerozvážnosti.

Čestnost jako nutný základ

Dobrym příkladem nerozvážnosti v čekání je i judský král Achaz, který se dostane do obtížné situace vzhledem k sousedům – Izraeli a Sýrii, kteří mu vyhrožují vojenským napadením a okupací jeho země. Prorok Izaiáš jej žádá, aby požádal o znamení. Což on odmítne slovy: „Nechci žádat, nebudu pokoušet Hospodina.“ (Iz 7, 10-14). Místo toho se rozhodne pro taktizování s tehdejší supervelmocí Asýrii, což mu sice přinese odvrácení nebezpečí války se sousedy, ale také vazalství k Asýrii. Achaz se zdál být rozvážný, když jako pokoušení odmítl žádost o znamení, ač byl k ní vyzván prorokem. Jeho taktizování bylo neprozíravé a tím nerozvážné.

Abý člověk mohl učinit rozvážné (rozumné) rozhodnutí, musí mít otevřenou mysl, aby mohl správně zhodnotit skutečnost a to čestným a nedeformovaným způsobem. Musí být schopný osvobodit se od předsudků, od vlastního „ega“, pýchy a jiných neřestí a negativních emocí, např.

hněvu (vzteku, zlosti) pomstychtivosti, nesympatií apod. V rozhodování mu výrazně pomáhají i zkušenosti, které samozřejmě předpokládají dobrou paměť. Jde však o zkušenosti vyhodnocené, při nichž, ve světle pravdy Božího slova, proběhla reflexe. Jeden autor říká, že zkušenost není v tom, co se ti přihodilo. Zkušenost je v tom, co jsi s tím udělal. Ve správně zpracované zkušenosti vidí člověk všechny své omyly, které byly výsledkem minulé nerozvážnosti a z těchto omylů se učí.

Rozvážnost má své kořeny v přijetí reality. A proto pouhý „dobrý úmysl“ nebo „myslel jsem to dobře!“ nestačí pro skutečně rozvážný skutek. Rozvážnost začíná pochopením toho, oč se doopravdy jedná a završuje se rozhodnutím pro správný čin. Je proto jasné, že rozvážnost bude vždy velmi úzce spolupracovat s mravním svědomím, jehož definice je: náklonnost k dobru a vyhýbání se zlu. Slovo svědomí, latinsky *conscientia*, je odvozeno od slov „s vědomím“, tj. že člověk má vědomosti, poznání. Ta stejná etymologie platí i o latinském *con-scientia* (*con* = s; *scientia* = věda, poznání (znalosti)). Svědomí, chápe-li se správně, musí být proto vždy intimně spojené s poznáním. Jak řekl francouzský spisovatel Paul Claudel: svědomí

Vydávat svědectví: UKRADENÉ ŽENSTVÍ

Jednou mě při vycházení z kostela oslovila jedna starší paní a řekla: „Proč se oblékáte jako muž, když Vás Bůh stvořil jako ženu?“ Ta žena byla Polka a ta žena měla pravdu. Moc se mě to tenkrát dotklo. Říkala jsem si: „Přece by Pán Bůh nebyl tak malicherný, aby soudil mé kalhoty, když vidí do mého srdce?“ A nechala jsem to být. Léta to spalo.

A pak přišel druhý pokus Boží Prozřetelnosti. Jeden můj známý mi v rozhovoru řekl: „Žena, která má na sobě kalhoty, je, jako by na sobě neměla nic! Všechno je vidět!“ Jsem křesťanka, katolička. A to mě zasáhlo. Proč se prezentuji celý život jako muž, když jím nejsem? To poznání bylo jako blesk! Rozhodla jsem se pro radikální změnu: vyhodila jsem šatník a začala se oblékat jako žena. A začala jsem se cítit jako žena. Muži byli ke mně náhle pozornější, protože jejich zrak viděl ženu! Byli laskaví, protože tam někde uvnitř věděli, že ženu je třeba chránit, hýčkat, pečovat o ni, věděli to proto, že jim to bylo vloženo do duše od počátku. A já si uvědomila tragiku našeho ukradeného ženství. Protože poprvé v životě jsem se cítila dobře, svobodně, protože po tolika letech jsem byla ženou, matkou, takovou, jakou mě Bůh stvořil a jakou mě chtěl!

Díky, ó můj Bože, za to!

Marie z Plzně

Foto: Pixels / Pixabay

je „trpělivý maják, který nám nepředvádí budoucnost. Popisuje jen to, co zde právě je.“ Rozvážný člověk ví, co je v sázce a má tedy svědomí informované. Současně jej svědomí vede, aby si vybral dobro a vyhnul se zlu. Dobro, pro které se rozhodne, předpokládá náležitou znalost všech prvků, které jsou pro dané rozhodnutí důležité. Rozvážnost je moc udělat osvícené rozhodnutí, v souladu se svědomím a nasměrované k mravnímu dobru.

Stačilo nepřijmout výzvu k souboji

Jedním z nejbystřejších a neoriginálnějších matematiků 19. století byl Evariste Galois. Z neznámých důvodů přijal výzvu k souboji. Vědom si téměř jisté smrti, strávil poslední noc psaním matematických teorií. Rozhodl se, že využije čas, který má ještě k dispozici a napíše toho tolik, kolik stihne. Napsal celkem 60 stran a vznikl tak algebraický poklad, který jej později vynesl na pozici matematika trvalého historického významu (samozřejmě *in memoriam*). Následující ráno byl nale-

zen v příkopu s prostřeleným žaludkem. Krátce nato zemřel v nemocnici. Bylo mu 20 let. Při zkoumání tohoto případu – a nemusí být ani moc důkladné – je jasné, že jeho rozhodnutí přijmout výzvu k souboji (což bylo mimo jiné i protizákonné) a rozhodnout se tím pro jistou smrt v tak mladém věku bylo zcela jistě nerozvážné (nerozumné, neuvážené). I když jsou případy, kdy se něco podobného dá označit jako rozvážný čin hrdinství nebo mučednictví pro cennou hodnotu.

A na závěr poukážeme na text, který je pro věřícího a zralého člověka dost důležitý (podstatný). Když Mojžíš přivedl Židy po čtyřicetiletém putování pouští z egyptského otroctví před bránu zaslíbené země, předložil jim ideál: „Vyber si život anebo smrt!“ (Deut. 30 15-20).

Samozřejmě předpokládal, že každý chce život. Jenomže záležitosti nejsou vždy tak jasné. Smrt může být někdy zakamuflovaná ve věcech, které vypadají jako život. Proto je důležité, aby člověk o nich uvažoval a aby byl při rozhodování

rozvážný. Zde docházíme ke vztahu rozvážnosti a moudrosti, tj. *prudentiae* a *sapientiae*. Jsou to dvě ctnosti, které spolu souvisí. Moudrost a rozvážnost se vlastně liší jen ve stupni: moudrost ve skutečnosti není nic jiného než dovršená rozvážnost. Nebo ještě srozumitelněji: rozvážnost je cesta k cíli, kterým je moudrost.

Když hledíš na zkušenosti ze svého života, co bylo nejčastěji nejsilnějším motivem tvých rozhodnutí? Nejsi obětí vášní, předsudků, úzkoprstosti, předpojatosti? Rozhoduješ se v životě pro dobro? Je dobro i ve všech dalších rozhodnutích, která provázejí hlavní rozhodnutí? Nejsi zbrklý, unáhlený? Nejsi nerozhodný, váhavý? Máš odvahu při svých rozhodnutích i riskovat?

Přeložila Sylva Bernardová

Zpracováno podle DeMarco, Donald.

The Heart of Virtue: Lessons from Life and Literature Illustrating the Beauty and Value of Moral Character. San Francisco:

Ignatius Press, 1996.

Sexuální výchova v rodině a ve škole

určeno rodičům a pedagogům

Konferenci pořádá Aliance pro rodinu, z.s.

dne 4. května 2019 v Arcibiskupském paláci, Hradčanské nám. 16, Praha 1

9:00 registrace

9:30 uvítání

9:40 – 10:15 Biblická antropologie a pohled církve na sexuální výchovu

ThDr. Jan Balík, PhD., teolog, biskupský vikář pro diakonii, konzultor vatikánského Dikasteria pro laiky, rodinu a život

10:15 – 11:00 Sexualita z pohledu vývojové psychologie

PhDr. Jaroslav Šturma, dětský a klinický psycholog, člen Papežské akademie pro život

11:00 přestávka

11:15 – 12:00 Základy sexuální výchovy v rodině

Mgr. Hana Imlaufová, speciální pedagog, manželský a rodinný poradce, psychoterapeut, Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna Praha

12:00 oběd

12:45 – 13:30 Etické otázky sexuální výchovy ve škole

Ing. Mgr. Marie Nováková, lektorka, vedoucí kurzů prevence rizikového chování a kriminality, sociálních dovedností, etiky a etické výchovy

13:30 – 14:15 Jak učit sexuální výchovu ve škole

MUDr. Maria Fridrichová, lektorka preventivních programů, Centrum pro rodinu a sociální péči, z.s.

14:15 přestávka

14:30 – 15:15 Současné trendy v sexuální výchově

Ing. Mgr. Jan Čapek, školní psycholog, manželský terapeut

15:15 Prezentace křesťanský orientovaných programů sexuální výchovy

ACET – Mgr. František Krampota, Národní iniciativa pro život (Plzeň) - Bc. Jitka Kultová

15:35 – 16:00 závěrečná diskuse a ukončení programu

Během programu budou k dispozici inspirativní materiály a bude příležitost pohovořit s lektory. Občerstvení a oběd a o přestávkách bude zajištěn na místě.

HOSTINA HŘÍŠNÍKŮ

Fiktivní filosofické rozhovory o nefiktivních problémech

Foto: Anicka Guthrie / Člověk a víra

N: Dnes se ti chci omluvit. Do žádné diskuze se mi nechce. Přečetl jsem si některé polemiky, které se týkají křesťanské morálky, a výsledkem toho je moje velké znechucení a rozčarování. Například včera jsem se do noci probíral diskuzemi mezi zastánci a odpůrci přístupu zнову sezdaných věřících k eucharistii. Nejprve jsem se pohyboval dost vysoko nad věcí a takřka nezúčastněně jsem sledoval argumenty jednotlivých debatérů. Postupně se však mé sympatie přesouvaly na stranu těch, kdo kritizovali starý církevní přístup a ujímali se kauzy lidí, kteří vstoupili do intimního svazku s novým partnerem. Nechci se vůbec bavit o tomto specifickém tématu. Můj problém leží jinde. Nedokážu pochopit stanovisko vás konzervativců, na které narážím i v souvislosti s jinými otázkami. Jak můžete být tak rigidní, zákoničtí a nemilosrdní? Copak je křesťanství jen o nějakých pravidlech, příkazech a zákazech? Není snad

Znamená Boží milosrdenství i přijetí našich hříchů, akceptuje i naši špatnost, smiřuje se s ní a netrvá na tom, abychom se z našeho hříšného stavu vymanili?

o vztahu k Ježíši Kristu, k Bohu dobrému, chápavému a milosrdnému?

F: Tak studenou sprchu jsem od tebe nečekal. Co ti mám na to říct? Chceš mi naznačit, že kdo nesouhlasí s udělením eucharistie zнову sezdaným párům, vykazuje známky konzervativní zapšklosti, mentální neohebnosti a mravní zakrňlosti?

N: Bezpochyby. Takoví věřící se s Kristem asi nepotkali. Kdyby ho opravdu znali, pozvali by tyto své bratry a sestry k eucharistické hostině a podpořili by je útěchou o nesmírném Božím milosrdenství. Namísto toho jen šermují nějakými neživotnými mravními formullemi. Je mi z toho šoufl.

F: Tak se o tom pojďme trochu po-

bavit. Mluvil jsi o Božím milosrdenství a chápavosti k nám hříšníkům. Mohl bys mi sdělit, jak této božské vlastnosti rozumíš?

N: Jednoduše. Bůh se neuráží jako my lidé. Každého z nás přijímá takového, jaký je. Nad nikým neohrnuje nos. Přečti si evangelium a zjistíš, že stoloval s celníky a nevěstkami. Ani nemusím být velkým teologem a ihned mi je jasné, že je v tom odhalena jednoznačná Boží vůle. Bůh chce, abychom přistupovali k jeho stolu i v případě, kdy to v našem životě hodně skřípe.

F: Já bych v tom viděl spíše poněkud skřípavou teologii. Nejde přece jen o to, že Kristus usedal za jeden stůl s hříšnými

lidmi. Když říkáš, že je to úkon Božího přijetí hříšníka, zní to sice hezky, ale význam této výpovědi mi opravdu uniká. Dokázal bys mi vysvětlit, jaký je pak rozdíl mezi lidmi, které Bůh přijímá a které nepřijímá?

N: A jsme u toho! Vy konzervativci byste rádi zachovali striktní hranici mezi přijímanými a nepřijímanými. Ale to není Boží perspektiva! Bůh přijímá úplně každého.

F: I ty, kteří Ho nepřijímají a přijmout ani nehodlají?

N: Netahej mě do tohoto tvého myšlenkového světa plného falešných bariér a oddělení. Co ty vlastně víš o lidských srdcích? Jak si můžeš být jist, že existují bytosti, které jsou před Bohem beznadějně uzavřeny? I když leckdo koná věci nedobré, v jeho nitru žije touha po Dobru věčném. Proto si Bůh přisedá k vrahům, zlodějům a chlípnicům. A pokud sis nevšiml, mluvili jsme o věřících, kteří Boha přijímat chtějí, ale vy jim v tom bráníte.

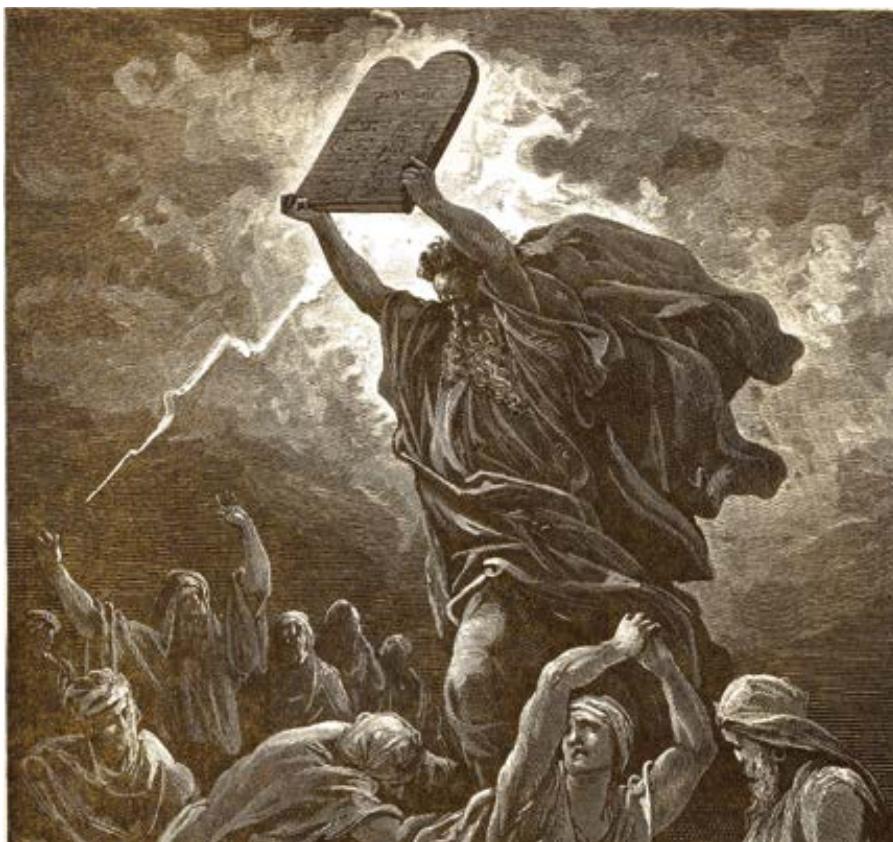
F: Mě ale zajímá, zda Boží milosrdenství znamená i přijetí našich hříchů? Jestliže nás Bůh přijímá takové, jací jsme, akceptuje i naši špatnost? Prostě se s ní smiřuje a netrvá na tom, abychom se z našeho hříšného stavu vymanili?

N: Ty jsi asi opravdu nikdy nečetl evangelium. Skutečně jsi nikdy neslyšel evangelní zvěst o tom, že Bůh na sebe vzal naše zlo a vynesl ho na kříž? Tím nás zbavil strachu před hříchem, neboť se s ním ztotožnil a ukázal nám, že nám i přes naši špatnost otevírá brány nebe.

F: Chápu-li tě dobře, tvrdíš, že klidně můžeme setrvávat v naší hříšnosti a těšit se z Božího milosrdenství?

N: V podstatě je tomu tak. Ale na tvoji lopatu mě nedostaneš. Víím, do jaké léčky mě chceš vlákat. Samozřejmě, že se máme snažit o dobrý život, ale přes veškerou tuto snahu do hříchů stále upadáme. Kdo by to popíral, byl by lhářem. Naše důvěra v Boží milosrdenství vyvěrá z vědomí Boží dobroty a ze zkušenosti s naší mravní slabostí. Mnoho lidí v hloubi srdce ví, že nežijí zcela podle Boží vůle a přesto mohou mít naději, že jim brána ráje nezůstane uzavřena. Jenže to vy konzervativci nechcete pochopit.

F: Umíš to hezky podat. Už si začínám připadat jako odporný nelida. Ne-

Paul Gustave Doré: Mojžiš rozbíjí desky Zákona

Linie mezi dobrem a zlem je neúprosná. Nedá se s ní hýbat. Mravní pohyb se naopak očekává od nás.

můžu se ale zbavit jednoho nepříjemného červa. Mám na mysli toho, který umí hlodat ve svědomí. Můj pohled je trochu jiný. Vysvětlím ti moji pozici, o níž se domnívám, že je shodná s autentickým učením katolické církve. Když Kristus přisedal ke stolu hříšníků, účastnil se jejich hostin. Jeho úmyslem však bylo pozvat je na Svoji hostinu. A ta je hodně odlišná od té, kterou jsme schopni připravit my hříšníci. Hostina je symbolem hojnosti, dobra a přátelství. Již antičtí filosofové zdůrazňovali, že přátelé mají ty nejdůležitější věci společné. Přátelství je jednotou srdcí. Kdybych se tě zeptal, jaký je rozdíl mezi nitrem Božím a nitrem člověka, jistě bys mi dal hned několik odpovědí. Mě jde nyní ale jenom o tu jednu jedinou – Bůh je celou svou podstatou, tedy až do svého nejhlubšího nitra, bez hříchu. Člověk je jím naopak zasažen až „do morku kostí“. Proto byl vztah hříšníků ke Kristu jenom vnější, i když přítom-

teklo dobré víno a stoly se prohýbaly pod nejrůznějšími dobrotami. Kristus tam seděl, aby se nitra přítomných dotkl svou svatostí a přitáhl je do svého srdce. Pro změnu se teď zeptám já tebe, zda si pamatuješ ono známé místo z Apokalypsy, kde Bůh říká: „Stojím u dveří a klepu. Kdo uslyší můj hlas a otevře mi, k tomu přijdu a budu s ním hodovat“. A to už ani zdaleka není hostina hříšníků. To je hostina vystrojená samotným Kristem, k níž mají přístup jen lidé, v jejichž srdcích sídlí Bůh. Nebo chceš-li to říct jinak, v jejichž srdcích přebývá Svatost, Čistota a Bezhříšnost. Eucharistie není nic jiného. Tvoje argumentace kulhá na obě nohy. Máš sice pravdu, že nemusíš být velkým teologem, protože stačí být teologem docela malým. Rozhodující je, abys byl teologem dobrým.

N: Nevím, jak mám na tvůj výklad reagovat. To, co jsi právě řekl, je těžké negovat. I já uznávám, že poslední cíl

křesťanského života spočívá ve sjednocení s Bohem. A přesto mám i nadále velké pochybnosti o tom, zda tímto způsobem můžeme řešit eticky těžkou situaci mnoha našich bratří a sester. Vždyť jim tím vlastně vzkazuješ, že jsou odsouzeni k beznaději, že s Bohem nemohou vstoupit v osobní vztah, že jsou z jeho srdce vyloučeni. To prostě nedokážu akceptovat.

F: Ve skutečnosti je nutné podívat se pravdě do očí. Platí to pro každého z nás. Úplně každý člověk se nalézá ve velmi komplikované etické situaci, protože si dnes a denně uvědomujeme, že v mravním boji žalostně selháváme. Na tom se určitě shodneme. Jakmile naše nepřívznivé mravní skóre bez zbytečného kličkování uznáme, začneme nabírat nadějný životní kurz. Předně si uvědomíme, že linie mezi dobrem a zlem je neúprosná. Nedá se s ní hýbat. Mravní pohyb se naopak očekává od nás. Jsme to my, kdo se máme změnit a postavit se tak na správnou stranu hranice. Občas bychom si měli připomínat to, co v jedné své knize napsal C. S. Lewis: „Je-li Bůh stejný jako mravní zákon, pak rozhodně není měkký, dobrákem, ale nesmlouvavý. Pokud by Síla, která je za vesmírem, neměla důsledný odpor k jednání v rozporu s mravním zákonem, nebyla by dobrá. Víme, že pokud existuje nějaké absolutní dobro, musí nesnášet to, čeho se většina z nás dopouští. Jsme tedy ve velkém problému – denně si tuto Sílu znepřátelujeme... naše situace je beznadějná. Bůh je naše jediná útěcha, ale současně je pro nás nejvyšší hrozbou – nedokážeme žít bez něj ani s ním. Dobro je buď úžasné bezpečí, nebo nesmírná hrůza – podle toho, jak se k němu postavíte.“

N: Prosim tě, už přestaň! Nedokážu to poslouchat!

F: Vydrž ještě chvíli. Pokud nám tyto elementární souvislosti unikají, jsou odkazy k Boží dobrotě a milosrdenství od základu pokřivené. Jsme zkrátka ve velkém průšvih, protože se většinou stále pohybujeme na území zla. Kristova oběť nám otevřela nebe, tj. intimitu Božího života, ale jsme to my, kteří k jeho vstupu musíme dojít. A každá cesta vede odněkud někam. Má svůj směr. Chceš-li dosáhnout určitého cíle, nemůžeš se vydat na druhou stranu. Když jdeš onou cestou

poprvé, což je případ naší životní pouti, potřebuješ dobrou mapu. Ta ti prozradí, kudy se máš vydat a čemu se máš vyhnout. A najednou zde máš celý soupis pokynů, předpisů a pravidel. Bez jejich respektu do cíle nedojdeš. Bez poslušnosti k nim se nesetkáš s Přítelem, za kterým putuješ. Je ti už jasné, jak hloupé je dávat do protikladu osobní vztah s Kristem a soubor příkazů a zákazů?

N: Nespěchej na mě. Jsem tím docela zaskočen. Ale co mají dělat lidé, kteří se dostali do výše zmíněných eticky komplikovaných situací?

F: Znovu ti opakuji: v eticky komplikované situaci jsme my všichni bez rozdílu. Odpověď je jednoznačná. Je

třeba učinit vše proto, abychom neztratili správný kurz. I za cenu velké bolesti. Určitě ti nemusím připomínat, že utrpení tohoto času není ničím proti slávě, která se má na nás zjevit po setkání s Tím, za nímž společně putujeme.

Roman Cardal

PhDr. Roman Cardal, Ph.D., filosof, vyučující na vysoké škole CEVRO Institut

Národní pochod pro život a rodinu

Praha / sobota / 27. 4. 2019

Manifestace pro všechny, kdo věří, že každé počaté dítě má dostat šanci. Pomozte nám změnit Českou republiku, aby každá rodina mohla děti přijímat s radostí.

- 10:30 Katedrála – pontifikální mše svatá
- 12:30 Klárov – oběd a program pro děti a dospělé
- 14:00 Pochod pro život a rodinu centrem Prahy na Václavské náměstí
- 16:00 Zakončení u sochy sv. Václava

pochodprozivot.cz

DOKAŽ, ŽE JSI NEVINEN!

Pro *Konzervativní noviny* napsal Marian Kechlibar zajímavou poznámku: „Do poslanecké sněmovny jde návrh zpřísnění antidiskriminačního zákona. Převracel by kompletně důkazní břemeno a umožňoval neziskovkám hromadné žaloby bez konkrétních poškozených. O tom, že se chystá zpřísnění a rozšíření antidiskriminačního zákona, jsem se dozvěděl až z nenápadné večerní zprávy na *iDnes*. Ta konstatovala, že záměr je už hotov, ale vládě se úplně nelíbí a poslala jej k projednání do parlamentu, aniž by se na něm úplně shodla. I zbystril jsem, protože se mi ihned připomněla nedávná historie, kdy se ombudsmanka Anna Šabatová pokoušela prosadit rozšíření svých pravomocí. Šlo rovněž o podávání žalob kvůli diskriminaci ve veřejném zájmu apod. (...)“

Klíčové změny jsou tyto: a) princip převrácení důkazního břemena – tj. žalovaný je povinen dokázat, že nedošlo k porušení zásady rovného zacházení – se rozšiřuje z požadovaného celoevropského minima na všechny možné situace, b) antidiskriminační žaloby mohou podávat i specializované neziskovky, nu a konečně c) lze podávat i hromadné žaloby: Pokud by se porušení práv a povinností vyplývajících z práva na rovné zacházení nebo diskriminace mohlo týkat většího nebo neurčitého počtu osob anebo pokud by jimi mohl být vážně ohrožen veřejný zájem, může se právnická osoba uvedená v odstavci 1 u soudu domáhat, aby bylo určeno, že došlo k diskriminaci, aby bylo od diskriminace upuštěno nebo aby byly odstraněny následky diskriminačního zásahu.

Univerzita Palackého v Olomouci se odhodlala k odvážnému kroku. Pozvala profesora klinické psychologie na Torontské univerzitě Jordana Petersona, který sám sebe označuje za „profesora proti politické korektnosti“. Univerzita Palackého to odůvodnila tím, že se považuje za liberální univerzitu, která nesouhlasí s umlčo-

Prof. Jordan Peterson. Foto: wikimedia.org

váním nekonformních hlasů. Kvůli nevoli části veřejnosti nedávno zrušila Petersonovo hostování Cambridgeská univerzita. Peterson neuznává gender problematiku a vymezuje se proti levicovým liberálům. „Jsme liberální univerzita a nesouhlasíme s umlčováním nekonformních hlasů. Svobodnou diskusi považujeme za nutný prostředek tříbení názorů. Věříme, že snahy o politickou korektnost nesmí stát v cestě svobodnému bádání. A že každý odborný názor, prezentovaný s tolerancí a respektem, má svou hodnotu“, uvedla univerzita na svém Facebooku. Školy v Barceloně zakázaly pohádky. Tedy jen tzv. genderové stereotypní. Z knihovny zmizela pro nařčení z přílišného sexismu třetina knížek. A kdopak to rozhodnul? Školská komise pro rovnost pohlaví! V anketě na *iDnes.cz* přes deset tisíc lidí hlasovalo, že je to nesmysl. Tři stovky byly pro. Snad jsme ještě jakž takž v pořádku...

Bliží se už 19. ročník Národního pochodu pro život a rodinu. Letos si vzal

na mušku podporu rodin, zejména těch, v nichž se o život hlásí třetí dítě. Statisticky jde o zlomový okamžik, což dokazuje realita, která říká, že nejvyšší procento umělých potratů je právě realizováno na třetích dětech. Jde o více než 6 tisíc dětí ročně. „Považujeme za nepřijatelné, aby kvůli ekonomickým obavám přišlo každý rok o život skoro pět tisíc počatých dětí jenom proto, že stát neumí ocenit demografický přínos ekonomicky aktivních rodin s více dětmi,“ říká Zdeňka Rybová, vedoucí *Linky pomoci* a tisková mluvčí *Hnutí Pro život ČR*. Podle předsedy *Hnutí Pro život ČR*, Mgr. Radima Ucháče se „velké množství finančních prostředků z evropských fondů promrhálo na nesmyslné projekty. U investic do dětí se nic takového nemůže stát. Je to investice, která se státu vždy vyplatí.“ Tak 27. dubna se vydejte na Národní pochod pro život a rodinu do Prahy!

–zd–